

Згідно ч. 1 ст. 263 ККУ, носіння, зберігання, придбання, виготовлення, ремонт, передача чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років [2].

Також згідно ч. 1 ст. 262 ККУ, викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років [3].

Отже, можна зробити висновок, що призначення вогнепальної зброї є специфічним питанням оскільки містить заборону, щодо її придбання, зберігання, використання, так як ККУ містить норми кримінальної відповідальності щодо поводження з нею.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

Кашицька А.Ю.

студентка,

Науковий керівник: Моторигіна М.Г.

асистент,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ЗАТРИМАННЯ УПОВНОВАЖЕНОЮ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ

Чинна Конституція України у ст. 29 проголошує право кожної людини на свободу та особисту недоторканність. Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом. Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правничою допомогою захисника. Кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити в суді своє затримання. Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого.

Кримінальне процесуальне затримання є тимчасовим запобіжним заходом, який спрямований на забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігання спробам: 1) переховуватися від органів досудового розслідування

та/або суду; 2) знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення; 3) незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні; 4) перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином; 5) вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому підозрюється, обвинувачується (ч. 1 ст. 177 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України)).

Системний аналіз норм КПК України засвідчує встановлення у кримінальному процесуальному законі наступних різновидів затримання особи: затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання з метою приводу (ст. ст. 187-191 КПК України); законне затримання (ст. 207 КПК України); затримання уповноваженою службовою особою (ст. 208 КПК України); затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України (ст. 582 КПК України). Всі названі різновиди затримання розрізняються за суб'єктами їх здійснення, підставами та процесуальним порядком [4, с. 86].

Відповідно до ч. 1 ст. 207 КПК України ніхто не може бути затриманий без ухвали слідчого судді, суду, крім випадків, передбачених КПК України.

Уповноважена службова особа має право без ухвали слідчого судді, суду затримати особу лише у випадках: 1) якщо цю особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення; 2) якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, в тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин; 3) якщо є обґрунтовані підстави вважати, що можлива втеча з метою ухилення від кримінальної відповідальності особи, підозрюваної у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого корупційного злочину, віднесеного законом до підслідності Національного антикорупційного бюро України (ч. 1 ст. 208 КПК України).

З цього приводу В. О. Попелюшко зазначає, що вираз «при вчиненні або замаху на вчинення кримінального правопорушення» охоплює як дії з учинення кримінального правопорушення, так і дії, безпосередньо спрямовані на його вчинення. Затримання безпосередньо після вчинення кримінального правопорушення має місце тоді, коли часова і просторова ознаки знаходження особи щодо події і місця вчинення кримінального правопорушення дають підстави запідозрити особу в його вчиненні [1, с. 453].

При цьому з положень ст. 208 чинного КПК України не зрозуміло, чи стосується вираз «безпосередньо після вчинення злочину» (тобто за короткий проміжок часу неподалік від місця події) лише випадків, коли на підозрюваного вказує очевидець, або ж він стосується й випадків виявлення «сукупності ознак». Якщо так, то в разі виявлення цих ознак не безпосередньо, а впродовж тривалого часу та на значній відстані від місця події, підстав для затримання не буде [2, с. 209].

Крім того, уповноважена службова особа має право без ухвали слідчого судді, суду затримати особу, підозрювану у вчиненні злочину, за який

передбачається основне покарання у вигляді штрафу в розмірі понад три тисячі неоподаткованих мінімумів доходів громадян у двох випадках: а) якщо підозрюваний не виконав обов'язки, покладені на нього при обранні запобіжного заходу; б) якщо він не виконав у встановленому порядку вимог щодо внесення коштів як застави та надання документа, що це підтверджує (ч. 2 ст. 208 КПК України).

Уповноваженою службовою особою, яка вправі здійснити затримання, є працівник будь-якого правоохоронного органу України за умови, що право на затримання особи йому надано законом. Крім того, уповноваженою службовою особою, яка вправі здійснити затримання, є керівник дипломатичного представництва чи консульської установи України – у разі вчинення кримінального правопорушення на території дипломатичного представництва чи консульської установи України за кордоном; капітан судна України – у разі вчинення кримінального правопорушення на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. А ще це може бути інша службова особа, уповноважена на вчинення процесуальних дій, якщо керівник дипломатичного представництва чи консульської установи України, капітан судна України є потерпілим внаслідок вчинення відповідного кримінального правопорушення [3, с. 89].

Згідно зі ст. 209 КПК України особа вважається затриманою з моменту, коли вона силою або через підкорення наказу змушена залишитися поряд із уповноваженою службовою особою чи в приміщенні, визначеному уповноваженою службовою особою.

Крім цього, уповноважена службова особа зобов'язана доставити затриману особу до найближчого підрозділу органу досудового розслідування, в якому негайно реєструються дата, точний час (година та хвилини) доставлення затриманого й інші відомості, передбачені законодавством (ч. 1 ст. 210 КПК України). Вимога «негайності реєстрації» зазначена у багатьох рішеннях Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ). Зокрема, у справах «Гавула проти України» та «Білоусов проти України» ЄСПЛ визнав порушення § 1 ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – КЗПЛ) щодо невідповідності часу реєстрації затримання осіб моменту їх фактичного затримання, коли затримки у реєстрації складала одну добу. ЄСПЛ підтвердив свою позицію про те, що «відсутність запису про затримання має сама по собі вважатися серйозним порушенням, позаяк за усталеною позицією Суду невизнане затримання особи є повним запереченням фундаментальних гарантій, передбачених ст. 5 КЗПЛ, і серйозним порушенням цього положення» [5].

Таким чином, незважаючи на те, що затримання є тимчасовим запобіжним заходом, він є доволі суворим, оскільки позбавляє людину її особистої свободи та обмежує її право пересування. Саме тому процесуальний порядок затримання детально регламентований у чинному кримінальному процесуальному законодавстві, а гарантії забезпечення прав і свобод людини під час затримання встановлюються на найвищому конституційному рівні.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за загальною редакцією професорів В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – Київ : Юстініан, 2012. – 1224 с.
2. Меживой В. П. Щодо правомірного затримання осіб. Питання застосування нового КПК України / В. П. Меживой // Вісник Кримінологічної асоціації України. – 2013. – № 3. – С. 207-218.
3. Никоненко М. Я. Уповноважена службова особа, яка вправі здійснити затримання у кримінальному процесі / М. Я. Никоненко // Юридична наука. – 2014. – № 9. – С. 83-90.
4. Фаринник В. І. Затримання особи : проблеми кримінальної процесуальної регламентації та шляхи їх вирішення / В. І. Фаринник // Вісник кримінального судочинства. – 2015. – № 2. – С. 85-94.
5. Комплексне дослідження стану прав людини в Україні (річні звіти) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://khp.org/index.php?id=1398021725>.

Ковальова І.Ю.

студент,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

**ЗАХИСТ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ**

Згідно Конституції України кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав[1]. Захисником у кримінальному провадженні є адвокат, який здійснює захист підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, а також особи, стосовно якої передбачається розгляд питання про видачу іноземній державі (екстрадицію) [1]

Право на захист у кримінальному судочинстві є одним з найважливіших інститутів, гарантом прав особи. Завдання захисту полягає в тому, щоб охороняти права учасників процесу і запобігати їх порушенням.

Згідно з діючим законодавством кримінальній відповідальності підлягають особи, яким до вчинення злочину виповнилося 16 років і лише за деякі злочини, в тому числі тяжкі, небезпечність яких для суспільства розуміють і повинні розуміти підлітки, відповідальність настає з 14 років. Обов'язкова участь захисника щодо осіб, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні кримінального правопорушення у віці до 18 років. Захисник користується процесуальними правами підозрюваного, обвинуваченого, захист якого він здійснює, крім процесуальних прав, реалізація яких здійснюється безпосередньо підозрюваним, обвинуваченим і не може бути доручена захиснику, з моменту надання документів, передбачених ст. 50 КПК України, слідчому, прокурору, слідчому судді, суду.